

INTERREG V A DEUTSCHLAND-NEDERLAND EVALUATIEPLAN

VASTGESTELD OP: 19-06-2015

1^E WIJZIGING OP: 17-06-2016

2^E WIJZIGING OP: 24-11-2017

INLEIDING

Het onderhavige evaluatieplan voor het INTERREG V A-programma Deutschland-Nederland is opgesteld conform de bepalingen van de verordeningen betreffende de Europese structuurfondsen en de Guidance-documenten van de Europese Commissie voor evaluatieplannen¹ en voor monitoring en evaluatie². Het is op 19-06-2015 door het Comité van Toezicht van het programma goedgekeurd en via het SFC-portaal bij de Europese Commissie ingediend. Tevens is het gepubliceerd op de programmawebsite www.deutschland-nederland.eu. Op 17-06-2016 is door het Comité van Toezicht een wijziging van het tijdschema besloten. Een tweede wijziging van het tijdschema en detaillering van de inhoud van de impact-evaluaties is op 24-11-2017 door het Comité van Toezicht besloten.

Het evaluatieplan legt de randvoorwaarden vast voor de evaluaties gedurende de programmaperiode 2014-2020. In de eerste plaats worden de doelen, de omvang en de coördinatie van het evaluatieplan gedefinieerd (hoofdstuk 1), waarna nader wordt ingegaan op het praktische kader voor evaluaties (hoofdstuk 2). Daarnaast bevat het evaluatieplan een overzicht van de geplande evaluaties (paragraaf 2.8 en hoofdstuk 3).

¹ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/evaluation_plan_guidance_en.pdf

² http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/wd_2014_en.pdf

INHOUD

Inleiding	1
1. Doelen, omvang, coördinatie van het evaluatieplan.....	3
1.1 Belangrijkste doelstellingen van het evaluatieplan	3
1.2 De omvang van het evaluatieplan	3
1.3 Inhoudelijke zwaartepunten van het evaluatieplan.....	4
1.4 Coördinatiemechanismen, samenwerking en uitwisseling over evaluaties	5
2. Beschrijving van het kader voor evaluaties.....	6
2.1 Bevoegdheden en evaluatieproces.....	6
2.2 Aard van de expertise voor evaluaties.....	9
2.3 Beoogde training	10
2.4 Toepassing en communicatie van de evaluatieresultaten	10
2.5 Budget voor de uitvoering van het evaluatieplan	10
2.6 Strategie voor het kwaliteitsmanagement van het evaluatieproces	10
2.7 Update van het evaluatieplan	12
2.8 Tijdschema voor de geplande evaluaties en voorgeschreven verslagen.....	12
3. Geplande evaluaties voor de programmaperiode 2014-2020.....	14
3.1 Overzicht en tijdschema	14
3.2 Tussentijdse evaluatie van de programma-uitvoering	15
3.3 Inventarisatie van de eerste projecten en inschatting programmadoelbereiking	16
3.4 Impact-evaluaties	17
3.5 Meting Resultaatindicator Prioriteit 2	21

1. DOELEN, OMVANG, COÖRDINATIE VAN HET EVALUATIEPLAN

1.1 BELANGRIJKSTE DOELSTELLINGEN VAN HET EVALUATIEPLAN

De belangrijkste doelstellingen van het evaluatieplan voor de programmaperiode 2014-2020 zijn:

- Verbetering van de kwaliteit van evaluaties door een goede planning, inclusief het produceren en verzamelen van de benodigde gegevens voor evaluaties (Vo. 1303/2013, art. 54(2))
- Verschaffing van een kader voor de planning en uitvoering van evaluaties, met name van evaluaties die de doeltreffendheid, de doelmatigheid en het effect (= impact) van het programma beoordelen (Vo. 1303/2013, art. 56(3))
- Waarborging van de verstrekking van alle voor de evaluaties benodigde middelen (financiële middelen, personeel, structuren etc.) (Vo. 1303/2013, art. 54(2))
- Het mogelijk maken van gefundeerde beslissingen over aspecten van de programma-implementatie en de strategische oriëntatie van het programma
- Waarborging dat evaluaties input leveren voor de voorgeschreven jaarlijkse uitvoeringsverslagen en de voortgangsverslagen van de lidstaten
- Vergemakkelijking van de synthese van evaluatieresultaten van de verschillende lidstaten door de Europese Commissie en van de uitwisseling van resultaten
- Ontwikkeling van kennis die kan worden toegepast in eventuele vervolprogramma's

1.2 DE OMVANG VAN HET EVALUATIEPLAN

Het onderhavige evaluatieplan betreft hoofdzakelijk het INTERREG V A-programma Deutschland-Nederland 2014-2020. Aangezien het INTERREG V-programma zowel bij de doelstellingen als bij de te ondersteunen activiteiten meerdere parallellen met het voorafgaande programma kent, is het de bedoeling in een aantal geplande evaluaties ook het INTERREG IV A-programma Deutschland-Nederland 2007-2013 mee te nemen. Tot de onderdelen die hierbij voor de hand liggen behoort in de eerste plaats prioriteitsas 1, die in zijn strategische oriëntatie gelijkenissen vertoont met prioriteitsas 1 van het INTERREG IV-programma. Aangezien de duurzaamheid van de effectiviteit en effecten van innovatiebevorderende projecten pas enige tijd na afsluiting van de projecten definitief kan worden beoordeeld, zou een evaluatie van het INTERREG IV-programma op dit gebied kunnen worden gecombineerd met een eerste evaluatie van de dienovereenkomstige prioriteitsas van het INTERREG V-programma. Tegelijkertijd of als alternatief zou ook gekeken kunnen worden in hoever de projecten uit het INTERREG IV-programma hun doelstellingen met betrekking tot duurzaamheid bereikt hebben. Bij de beoordeling van de programmaprocessen kan eventueel ook informatie uit eerdere evaluaties worden gebruikt of kunnen vergelijkingen met het INTERREG IV-programma worden gemaakt. Themavelden die hiervoor geschikt zijn, zijn bijv. de administratieve lasten binnen het programma en de afwikkeling van projecten met grote omvang, zoals de 'majeure' projecten in INTERREG IV.

1.3 INHOUDELIJKE ZWAARTEPUNTEN VAN HET EVALUATIEPLAN

Het evaluatieplan concentreert zich op twee inhoudelijke zwaartepunten:

DOELTREFFENDHEID, DOELMATIGHEID EN EFFECT VAN HET PROGRAMMA

Evaluaties van de doeltreffendheid, doelmatigheid en het effect van het programma worden expliciet genoemd in art. 54 (3) van Vo. 1303/2013 en in de Guidance-documenten van de Commissie. Ten minste eenmaal tijdens de looptijd van het programma moet voor elke programmaprioriteit worden geëvalueerd hoe de ondersteuning uit het EFRO bijdraagt of heeft bijgedragen aan de doelstellingen van de prioriteit in kwestie. Beoordelingen van de doeltreffendheid en de effecten zijn essentieel voor de verkrijging van informatie over de mate waarin de programmadoelstellingen zijn bereikt en maken tijdens of na de programmaperiode optimalisering van het programma mogelijk. Dergelijke evaluaties vormen daarnaast een centraal middel ter verduidelijking van het effect en nut van de bestede middelen en kunnen zorgen voor meer transparantie voor de subsidieverstrekkingen en het brede publiek.

ASPECTEN VAN DE PROGRAMMA-UITVOERING

Het tweede inhoudelijke zwaartepunt van het evaluatieplan wordt gevormd door evaluaties van verschillende aspecten van de programma-uitvoering. Zowel in de ex ante-evaluatie van het INTERREG V A-programma als in de evaluatiebevindingen van het INTERREG IV A-programma worden aspecten gespecificeerd die tijdens de programmaperiode door middel van evaluaties moeten worden onderzocht:

Administratieve lasten. Gedurende de looptijd van het INTERREG IV A-programma is een evaluatie verricht van de administratieve lasten voor begunstigden, waarbij de onderdelen in kaart zijn gebracht die voor de projecten de grootste belasting vormen. De evaluatiebevindingen hebben geleid tot een groot aantal voorstellen ter vermindering van de administratieve lasten. Deze voorstellen zijn deels nog tijdens het INTERREG IV A-programma geïmplementeerd; het merendeel moet in het INTERREG V A-programma worden verwezenlijkt. Vereenvoudigingen in de administratieve afwikkeling van projecten en het programmabeheer vormden ook een prioriteit in de programmavoorbereiding. In het samenwerkingsprogramma en in de ex ante-beoordeling van het INTERREG V A-programma wordt voorgesteld de administratieve lasten voor begunstigden aan de hand van evaluaties te volgen en zodoende vast te stellen of en op welke punten het inderdaad is gelukt deze lasten te verminderen, en op welke punten verdere vereenvoudigingen noodzakelijk of wenselijk zijn.

Projecten in prioriteit 2. In de ex ante-evaluatie wordt aanbevolen de selectie en thematische zwaartepunten van de projecten in prioriteit 2 onder de loep te nemen. Hieraan ligt ten grondslag dat de prioriteitsas 'sociaal-culturele en territoriale cohesie' thematisch breed is opgezet waardoor hierin een grote bandbreedte aan projecten mogelijk is. De in het samenwerkingsprogramma genoemde thematische zwaartepunten maken geen aanspraak op volledigheid. De ex ante-evaluator adviseert om nauwkeurig te volgen in hoeverre voor de afzonderlijke themagebieden ook daadwerkelijk projecten worden geselecteerd en uitgevoerd, zodat voor een bepaald thema zo nodig invloed kan worden uitgeoefend op de ontwikkeling en selectie van projecten. Bovendien moet worden onderzocht in hoeverre bij de projectselectie rekening wordt gehouden met de specifieke behoeften en uitdagingen van het programmagebied.

Indicatoren. Het INTERREG V A-programma omvat een sterk herziene set van indicatoren. Naast de resultaatindicatoren, waarvan de actuele waarden worden geanalyseerd in samenhang met de bovengenoemde 'impact'-evaluatie, zijn er veel vernieuwingen bij de outputindicatoren. In de evaluatie van de programmaresultaten van het INTERREG IV A-programma werd onder meer bekritiseerd dat de

indicatoren soms voor meerdere uitleg vatbaar zijn en dat hoge doelwaarde-overschrijdingen mogelijk het gevolg van dat probleem zijn. Voor het INTERREG V A-programma zijn nu van alle indicatoren bindende, eenduidige en voor de projecten toegankelijke definities opgesteld, die voor elke indicator zijn vastgelegd op de zogenoemde ‘indicatorenfiches’. De ex ante-evaluator stelt voor om nauw toe te zien op de toepassing van de indicatoren en hun definities, zodat tijdens de programmaperiode eventueel aanpassingen kunnen worden verricht.

Daarnaast komen ook de volgende aspecten van de programma-uitvoering voor evaluatie in aanmerking:

Strategische initiatieven en innovatie-overleg. Een van de vernieuwingen in het programma zijn de 5 ‘strategische initiatieven’ die dienen als thematisch kader voor projecten in prioriteit 1 van het INTERREG V A-programma. Eveneens nieuw is het ‘Innovatie-Overleg’ (IO); dit orgaan bestaat uit vertegenwoordigers van de programmapartners en themadeskundigen en brengt vóór de besluitvorming van de regionale stuurgroepen een advies uit over het innovatieve karakter van projectvoorstellen in prioriteit 1. Beide vernieuwingen dienen gedurende de looptijd van het programma onder de loep te worden genomen, zodat eventueel nog tijdens de programmalooptijd aanpassingen kunnen plaatsvinden. Hierbij kan bijvoorbeeld worden geïnventariseerd hoe de projecten over de strategische initiatieven zijn verdeeld; of de werkwijze van het IO efficiënt en effectief is; etc.

Formulieren: De belangrijkste formulieren van het INTERREG V-programma (zoals de aanvraag, besluitvormingsformulier, voortgangsrapport, bestedingsbewijs en bijhorende checklists) zijn binnen verschillende werkgroepen uitgewerkt. Omdat de formulieren ook nieuwe aspecten omvatten ten opzichte van INTERREG IV (bijv. in samenhang met de focus op resultaten en de nieuwe subsidieregelingen) lijkt het zinvol om de formulieren – nadat zijn enige tijd in gebruik zijn geweest – te evalueren. De bedoeling daarbij moet zijn om te kijken of zij de gewenste informatie leveren en op de juiste manier toegepast worden, om elementen te identificeren die overbodig zijn of die nog missen en de gewenste wijzigingen voor te nemen.

1.4 COÖRDINATIEMECHANISMEN, SAMENWERKING EN UITWISSELING OVER EVALUATIES

Er wordt niet voorzien in specifieke, vaste structuren voor de coördinatie van de planning en uitvoering van evaluaties, noch voor de onderlinge uitwisseling hierover en over evaluatieresultaten en -methoden. Wel wordt erin voorzien in het kader van Interact actief te participeren in de uitwisseling van informatie en best practices op evaluatiegebied. Daarnaast is het de bedoeling dat over dit thema regelmatig overleg plaatsvindt met de aangrenzende ETS-programma’s, in het kader van de uitwisseling over actuele thema’s, die haar waarde in de vorige programmaperioden heeft bewezen. Dit betreft in het bijzonder de programma’s Maas-Rijn en Vlaanderen-Nederland. Bij deze programma’s zijn deels dezelfde partners betrokken, zodat het eenvoudig is synergieën te herkennen en benutten. Hetzelfde geldt voor de nationale EFRO-programma’s. Er wordt tevens een deelname van het programma aan het project ‘Territorial Impact Assessment and Cross-Border Programmes’ overwogen. Binnen dit project dient een methodiek voor een ‘territorial impact evaluation’, TARGET TIA, te worden toegepast en getest d.m.v. case studies bij verschillende Europese grensoverschrijdende programma’s.

2. BESCHRIJVING VAN HET KADER VOOR EVALUATIES

2.1 BEVOEGDHEDEN EN EVALUATIEPROCES

In deze paragraaf wordt beschreven welke bevoegdheden en taken de verschillende programma-instanties en -partners hebben bij de opstelling en uitvoering van het evaluatieplan. Hierbij wordt ook het evaluatieproces zelf gedetailleerd uiteengezet.

BEVOEGDHEDEN VOOR EVALUATIES

Comité van Toezicht

Het Comité van Toezicht keurt het evaluatieplan goed, evenals eventuele latere veranderingen en herzieningen daarvan. Daarnaast is het Comité van Toezicht verantwoordelijk voor de vaststelling van evaluatieresultaten en de goedkeuring van evaluatierapporten. Het Comité van Toezicht toetst ten minste eenmaal per jaar de voortgang van de uitvoering van het evaluatieplan.

Kerngroep Evaluatie

De Europese Commissie heeft voor de subsidiefase 2007-2013 geadviseerd voor het thema evaluatie een kerngroep in te richten, die het Comité van Toezicht over de ontwikkelingen op evaluatiegebied informeert en de besluiten van het Comité van Toezicht uitvoert. Deze kerngroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de programmapartners en programma-instanties, heeft zijn waarde in het programma bewezen en zal ook in de subsidiefase 2014-2020 worden ingezet.

De Kerngroep Evaluatie heeft als taak de besluiten van het Comité van Toezicht uit te voeren. Hij adviseert over de opstelling en herziening van het evaluatieplan, brengt ten minste eenmaal per jaar verslag uit aan het Comité van Toezicht over de voortgang van de uitvoering van het evaluatieplan en legt het evaluatieplan ter goedkeuring en/of wijziging aan het Comité van Toezicht voor. Daarnaast is de kerngroep verantwoordelijk voor de opstelling van het verslag over de bevindingen van de tijdens de programmaperiode verrichte evaluaties en de belangrijkste output en resultaten van het samenwerkingsprogramma; dit verslag moet overeenkomstig art. 114(2) van Vo. (EU) 1303/2013 uiterlijk op 31-12-2022 bij de Commissie worden ingediend.

De belangrijkste taak van de kerngroep is het praktisch plannen en het begeleiden van de uitvoering van de geplande evaluaties. Meer concreet betekent dit de technische begeleiding van de evaluaties, de opstelling en goedkeuring van het eisenpakket, het bewaken van een transparant en correct aanbestedingsproces, het begeleiden van de opstelling van de evaluatierapporten en het garanderen van passende vervolgmaatregelen. Daarnaast moet de Kerngroep Evaluatie de toegang van de evaluatoren faciliteren tot de informatie die voor de uitvoering van evaluaties nodig is, en ervoor zorgen dat wordt voorzien in procedures voor het produceren en verzamelen van voor de evaluaties vereiste gegevens. Daartoe behoort ook de niet-routinematige initiëring van een informatie-uitwisseling en eventuele samenwerkingsactiviteiten op het gebied van de statistiek.

Het Secretariaat van de Kerngroep Evaluatie is ondergebracht bij het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat. De kerngroep komt naargelang van de omstandigheden meerdere keren per jaar bijeen.

Managementautoriteit en Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat

In de beschrijving van de 'beheers- en controlesystemen' van het INTERREG V A-programma Deutschland-Nederland wordt bepaald dat de managementautoriteit aan het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat de taak delegeert ervoor te zorgen dat er evaluaties worden uitgevoerd overeenkomstig art. 56 Vo. (EU) 1303/2013. Letterlijk staat er in dit verband (zie hoofdstuk 2.1.3 Beheers- en Controlesystemen):

Onder de verantwoordelijkheid van de lidstaten aanvaardt het Gemeenschappelijk Secretariaat de taak ervoor te zorgen dat tijdens de periode van de programmaplanning evaluaties van het INTERREG V A-programma in overeenstemming met de eisen van artikel 56 van Vo. (EU) 1303/2013 worden uitgevoerd. Deze worden met name uitgevoerd als er significante afwijkingen van de oorspronkelijke doelen te verwachten zijn of als er voorstellen voor een programmaherziening moeten worden gedaan. Het Gemeenschappelijk Secretariaat doet de resultaten van de evaluaties toekomen aan het Comité van Toezicht, de managementautoriteit en aan de Commissie.

Hiertoe wordt voor het programma een gedetailleerd evaluatieplan opgesteld en ter besluitvorming voorgelegd aan het comité van toezicht.

De taken van het Gemeenschappelijk Secretariaat omvatten daarbij (in combinatie met zijn functie als secretariaat van de Kerngroep Evaluatie) de uitvoering van alle doorlopende werkzaamheden op evaluatiegebied. Dit omvat werkzaamheden voor de opstelling, afstemming en permanente herziening van het evaluatieplan, de voorbereiding en follow-up van de vergaderingen van de Kerngroep Evaluatie, alsmede werkzaamheden voor de uitvoering resp. begeleiding van evaluaties en voor de rapportering hierover aan het Comité van Toezicht en de Commissie. Voor deze taken wordt in het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat onder andere voorzien in de functie 'Coördinator Programmamonitoring & Evaluatie'.

EVALUATIEPROCES

Het evaluatieproces in het programma wordt in de regel als volgt geïnitieerd:

1. De Kerngroep Evaluatie buigt zich op basis van een voorstel van het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat over het evaluatieplan of over een update/wijziging van het evaluatieplan
2. Het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat stelt een aangepast voorstel en een ontwerpbesluit op voor het Comité van Toezicht
3. Het Comité van Toezicht bespreekt het voorstel en keurt het evaluatieplan of de update/wijziging goed of geeft de Kerngroep Evaluatie opdracht tot een aanpassing (in dat geval wordt weer bij stap 1 begonnen)

Bij de uitvoering van elke in het evaluatieplan opgenomen evaluatie wordt als volgt te werk gegaan:

1. Die Kerngroep Evaluatie voert op basis van een voorstel van het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat overleg over
 - a. De precieze vraagstelling van de evaluatie
 - b. De gewenste aard van de uitvoering (extern/intern/gemengd)
 - c. De gewenste methodiek
 - d. De te gebruiken gegevens (en de beschikbaarstelling daarvan)
 - e. Details betreffende de rapportage
 - f. Het precieze tijdschema voor de uitvoering
 - g. Bij extern uit te voeren (onderdelen van) evaluaties: het beschikbare budget
 - h. Bij extern uit te voeren (onderdelen van) evaluaties: het soort aanbestedingsprocedure, in aanmerking komende externe aanbieders, tijdschema van de aanbesteding, gunningscriteria

2. Op basis van het overleg in stap 1 stelt het Gemeenschappelijk INTERREG Secretariaat een ‘concept’ van de evaluatie op. Voor extern uit te voeren (onderdelen van) evaluaties stelt het Gemeenschappelijk INTERREG Secretariaat eisenpakketten (terms of reference) op. Deze documenten worden afgestemd met de kerngroep.
- 3a. Bij extern uit te voeren (onderdelen van) evaluaties: het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat voert de aanbesteding uit en informeert de kerngroep over de ontvangen offertes. De kerngroep overlegt en wijst de winnaar van de aanbesteding aan. Het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat verleent de opdracht. De externe dienstverlener begint met de uitvoering van de opdracht. Het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat fungeert daarbij als eerste aanspreekpartner en informeert de Kerngroep Evaluatie over de stand van zaken.
- 3b. Bij intern uit te voeren (onderdelen van) evaluaties: het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat coördineert de uitvoering van de evaluatie resp. voert onderdelen daarvan zelf uit, op basis van het concept van de evaluatie. Het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat informeert de Kerngroep Evaluatie over de stand van zaken.
4. Voortgangs- en eindrapporten worden in de kerngroep besproken en eventueel aangepast. De kerngroep bespreekt de resultaten en conclusies van de evaluatie en besluit tenslotte over de voorlopige goedkeuring van het evaluatierapport. De kerngroep overlegt over mogelijke vervolgmaatregelen na de evaluatie.
5. Het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat stelt een concept op voor het Comité van Toezicht waarin wordt geïnformeerd over de uitvoering, de resultaten en de voorgestelde vervolgmaatregelen en waarin wordt voorgesteld welke resultaten worden vastgesteld en hoe verder te werk wordt gegaan.
6. Het Comité van Toezicht bespreekt het voorstel en stelt de evaluatieresultaten en de verdere aanpak vast of geeft de Kerngroep Evaluatie opdracht een aanpassing uit te voeren (in dat geval wordt weer bij stap 4 begonnen).
7. De Kerngroep Evaluatie ziet toe op en begeleidt de uitvoering van eventuele na evaluaties genomen vervolgmaatregelen en brengt daarvan verslag uit aan het Comité van Toezicht.

ACTIEVE ROL VAN HET COMITÉ VAN TOEZICHT EN DE PROGRAMMAPARTNERS

Zoals uit het bovenstaande blijkt speelt het Comité van Toezicht een sturende en bepalende rol bij de opstelling en uitvoering van het evaluatieplan. In het Comité van Toezicht zijn alle programmapartners en programma-instanties vertegenwoordigd, zodat deze rechtstreeks invloed op het evaluatieproces kunnen uitoefenen. De Kerngroep Evaluatie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de besluiten van het Comité van Toezicht. De Kerngroep Evaluatie bestaat uit vertegenwoordigers van de programmapartners en –instanties. Om een efficiënte werkwijze van de groep te waarborgen zijn niet alle in het Comité van Toezicht vertegenwoordigde organisaties direct vertegenwoordigd; deze organisaties worden echter over de werkzaamheden van de kerngroep geïnformeerd. Zo nodig kan de kerngroep worden uitgebreid met andere belanghebbende en/of betrokken programmapartners en –instanties.

OMGANG MET DESKUNDIGEN/ WETENSCHAPPELIJKE BEGELEIDING TIJDENS HET EVALUATIEPROCES

Zo nodig kan de kerngroep worden uitgebreid met externe deskundigen/ adviseurs uit maatschappij en wetenschap of kunnen bij besprekingen binnen de kerngroep adviezen van externe deskundigen worden geraadpleegd.

2.2 AARD VAN DE EXPERTISE VOOR EVALUATIES

Bij de uitvoering van het evaluatieplan dient zowel externe als interne expertise te worden ingeschakeld; deze combinatie heeft zijn waarde al bewezen in het INTERREG IV-programma Deutschland-Nederland. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten.

EXTERNE EXPERTISE BIJ DE UITVOERING VAN EVALUATIES

Voor zover mogelijk dient bij de uitvoering van evaluaties externe expertise te worden ingeschakeld, vooral bij ingewikkelde thema's die bijvoorbeeld het effect ('impact') van het programma betreffen en waarvoor complexe methoden moeten worden toegepast en veel uiteenlopende gegevens moeten worden verzameld en geanalyseerd. Daarnaast zijn externe dienstverleners geschikt voor evaluaties van programmaprocessen en -structuren en aspecten van de programma-uitvoering, aangezien ze deze volledig onafhankelijk en objectief kunnen analyseren.

INTERNE EXPERTISE BIJ DE UITVOERING VAN EVALUATIES

In het INTERREG IV-programma is het effectief gebleken om (onderdelen van) evaluaties intern uit te voeren. Zo zijn bijvoorbeeld de N+2-situatie van het programma en de administratieve lasten voor projectuitvoerders intern geëvalueerd, waarna omvangrijke vervolgmaatregelen zijn getroffen. Ook in het INTERREG V-programma wordt erin voorzien (onderdelen van) evaluaties programma-intern te verrichten. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan kleinere 'inventarisaties' aan het begin van het programma, of aan evaluaties van programmaprocessen en -structuren. Interne evaluatoren beschikken op deze terreinen over belangrijke voorkennis die hen in staat stelt evaluaties efficiënt en effectief uit te voeren. Uitgangspunt is dat (onderdelen van) evaluaties alleen dan intern worden uitgevoerd wanneer dat effectiever is dan de inschakeling van externe expertise.

Bij de inschakeling van interne evaluatoren moet gewaarborgd zijn dat deze hun taken even onafhankelijk en objectief kunnen uitvoeren als externe dienstverleners. Voorwaarde hiervoor is dat de interne evaluatoren functioneel onafhankelijk zijn van de instanties die verantwoordelijk zijn voor de programma-uitvoering/ -opzet. Het is de bedoeling dat interne evaluaties bij voorkeur worden uitgevoerd door het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat en in het bijzonder door de 'coördinator programmamonitoring en evaluatie'. Het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat is weliswaar belast met een aantal belangrijke taken van de programma-uitvoering, maar niet met het selecteren en begeleiden van projecten. Deze taken liggen bij de regionale stuurgroepen resp. de regionale programmamanagements. Omdat bovendien bij het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat onder meer de onderdelen programmamonitoring en rapportering zijn ondergebracht, is het zinvol hier ook alle taken op het gebied van evaluatie te bundelen. Daarbij komt dat uit de functieomschrijving van de 'coördinator programmamonitoring en evaluatie' blijkt dat diens taken en bevoegdheden vrijwel uitsluitend op dit terrein liggen.

Als aanvullende maatregel ter waarborging van de onafhankelijkheid van intern verrichte (onderdelen van) evaluaties worden de methoden en resultaten van dergelijke evaluaties door externe dienstverleners 'gevalideerd'. Hierbij ontvangt een externe dienstverlener als eerste stap het concept van de evaluatie, een toelichting op de geplande methoden alsmede de gegevens die als input voor de evaluatie moeten dienen. Hij onderzoekt of de geplande methoden en de beschikbare gegevens geschikt zijn voor het doel van de evaluatie en stelt eventueel aanpassingen voor. In een tweede stap 'valideert' hij de resultaten van de evaluatie, d.w.z. hij onderzoekt of de conclusies logisch en objectief uit de beschikbare gegevens voortvloeien. Een soortgelijke procedure is ook al in het INTERREG IV-programma toegepast.

2.3 BEOOGDE TRAINING

Om de kwaliteit van de te verrichten evaluaties te waarborgen en de offertes van externe dienstverleners beter te kunnen beoordelen lijkt met name een training op het gebied van evaluatiemethoden zinvol, in het bijzonder met het oog op theorie-gebaseerde en contrafactische ‘impact’-evaluaties. Het is daarom de bedoeling dat de ‘coördinator programmamonitoring en evaluatie’ zich op dit gebied verder ontwikkelt, zowel door zelfstudie als door deelname aan thematische seminars, bijvoorbeeld in het kader van INTERACT.

2.4 TOEPASSING EN COMMUNICATIE VAN DE EVALUATIERESULTATEN

Zoals beschreven in par. 2.1 onder ‘Evaluatieproces’ is het de bedoeling dat in de Kerngroep Evaluatie wordt overlegd over de resultaten van elke verrichte evaluatie, in het bijzonder met het oog op mogelijke vervolgmaatregelen. Over eventuele vervolgmaatregelen wordt vervolgens ook beslist in het Comité van Toezicht. De Kerngroep Evaluatie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de besluiten van het Comité van Toezicht en brengt van deze uitvoering verslag uit aan het Comité van Toezicht. Het is de bedoeling de evaluatieresultaten te gebruiken ter optimalisering van de uitvoering en het behalen van de doelstellingen van het INTERREG V A-programma Deutschland-Nederland.

Ten behoeve van de transparantie van de programma-uitvoering worden de resultaten van de uitgevoerde evaluaties voor het publiek beschikbaar gemaakt overeenkomstig art. 54(4) Vo. 1303/2013. Dit gebeurt enerzijds in het jaarlijkse uitvoeringsverslag, waarin de resultaten van de verrichte evaluaties worden samengevat. Het uitvoeringsverslag wordt gepubliceerd op de programma-homepage en bij enkele programma-instanties ligt de papieren versie ter inzage. Daarnaast is het de bedoeling het evaluatieplan en de evaluatierapporten, evt. in samengevoegde vorm, eveneens op de programma-homepage te publiceren. Conform het advies in het Guidance-document van de Europese Commissie betreffende het evaluatieplan ligt het in de planning de evaluatierapporten inclusief ondersteunende documenten via de SFC 2014-portal te uploaden en voor de Europese Commissie toegankelijk te maken.

2.5 BUDGET VOOR DE UITVOERING VAN HET EVALUATIEPLAN

Voor de programma-evaluatie staat ca. € XXX ter beschikking. Van dit totale budget wordt bij de opstelling van het evaluatieplan uitgegaan. Dit bedrag maakt deel uit van het budget voor externe expertise in het project ‘Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat 2014-2022’.

2.6 STRATEGIE VOOR HET KWALITEITSMANAGEMENT VAN HET EVALUATIEPROCES

Ter waarborging van de kwaliteit van de uit te voeren evaluaties wordt onder andere gebruik gemaakt van de volgende maatregelen:

Instelling van een Kerngroep Evaluatie. De instelling van een kerngroep voor het onderdeel evaluatie heeft al in het voorafgaande programma zijn waarde bewezen. Dankzij het grote aantal leden met jarenlange ervaring in de kerngroep is daarin de expertise van het programma op evaluatiegebied gebundeld. Daarnaast onderscheidt de kerngroep zich door het feit dat daarin zowel de instanties vertegenwoordigd zijn die de projecten van het programma begeleiden en controleren, als de subsidiegevers en de instanties van het

programmabeheer. Zo kan worden gegarandeerd dat evaluaties zo worden gepland dat deze aan alle programmadeelnemers optimaal ten goede komen. De kerngroep ziet er bovendien op toe dat alle evaluaties op professionele en ethische wijze worden verricht.

Zo nodig kan de kerngroep worden uitgebreid met externe experts/ adviseurs uit maatschappij en wetenschap, of kunnen bij besprekingen binnen de kerngroep adviezen van externe deskundigen worden geraadpleegd.

Zorgvuldige planning van de evaluaties door de kerngroep. Evaluaties worden door de Kerngroep Evaluatie zorgvuldig gepland op basis van onderhavig evaluatieplan. Deze planning omvat intensief overleg over de bedoeling en de doelstellingen van de evaluatie, de specifieke evaluatievragen en een inschatting van de benodigde gegevens. De terms of reference (pakket van eisen) voor extern te verrichten (onderdelen van) evaluaties omvatten de elementen zoals beschreven in bijlage 1 van het 'Guidance document on Evaluation Plans' van de Europese Commissie en worden in de Kerngroep Evaluatie afgestemd voordat ze worden gepubliceerd.

Kwaliteitscriteria bij de selectie van externe dienstverleners. Bij de selectie van externe dienstverleners voor de uitvoering van (onderdelen van) evaluaties is het effectief gebleken om behalve prijscriteria ook kwaliteitscriteria te hanteren. Dit uitgangspunt zal in de subsidieperiode 2014-2020 blijven gelden. Voor elke evaluatie worden specifieke kwaliteitscriteria vastgelegd. In de regel worden ze voor ten minste 50% meegewogen in de eindbeoordeling.

Intensief contact en uitwisseling tussen opdrachtgever en externe dienstverlener. Externe dienstverleners die (onderdelen van) evaluaties verrichten of die hiervoor inschrijven, hebben de 'coördinator Monitoring & Evaluatie' en zijn plaatsvervanger als vaste aanspreekpartners in het programma, met wie ze gedurende het volledige evaluatieproces in nauw contact staan. De behoefte aan bilateraal overleg of overleg met de kerngroep, of aan voortgangs- en tussentijdse rapportages wordt voor elke evaluatie individueel bepaald, maar komt in de regel ten minste neer op 1-2 uitvoerige gesprekken met de contactpersonen bij het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat, een regelmatige e-mail-uitwisseling, ten minste één tussentijds rapport over (voorlopige) evaluatieresultaten en een presentatie voor de Kerngroep Evaluatie met aansluitende discussie.

Interne (onderdelen van) evaluaties. Voor intern uitgevoerde (onderdelen van) evaluaties gelden in beginsel dezelfde maatregelen betreffende het kwaliteitsmanagement als voor extern verrichte evaluaties. In plaats van terms of reference wordt hierbij een 'evaluatieconcept' ontwikkeld, waarin alle relevante gegevens over de evaluatie worden vastgelegd en dat wordt aangevuld met concrete informatie over de gebruikte methode, de te gebruiken gegevens en de interne taakverdeling bij de uitvoering van de evaluatie. Dit document wordt in de kerngroep afgestemd. Het Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat verricht de coördinatie van de evaluatie-activiteiten en de kerngroep wordt intensief bij het evaluatieproces betrokken. Ter waarborging van de onafhankelijkheid en objectiviteit van de evaluatieresultaten vindt bij interne evaluaties bovendien validatie door een externe evaluator plaats.

Vervolgmaatregelen. De uitvoering van vervolgmaatregelen voor evaluaties wordt begeleid door de Kerngroep Evaluatie, die hiervan verslag uitbrengt aan het Comité van Toezicht.

2.7 UPDATE VAN HET EVALUATIEPLAN

Gedurende de looptijd van het programma kunnen mogelijk veranderingen of problemen optreden die een aanvulling, wijziging of update van het evaluatieplan noodzakelijk maken om het evaluatieplan gelijke tred te laten houden met het programma. Ten minste de delen 2.8 en 3 van het evaluatieplan worden daarom minimaal 1x per jaar geverifieerd en geactualiseerd, volgens de methode die wordt beschreven in de paragraaf 'Evaluatieproces'. De uiteindelijke beslissing hierover ligt bij het Comité van Toezicht.

De update van het evaluatieplan kan plaatsvinden in de periode maart-mei en kan worden gecombineerd met de opstelling van het jaarlijkse uitvoeringsverslag, waarin de stand van de uitvoering van het evaluatieplan en de resultaten van evaluaties worden beschreven. In dezelfde vergadering van het Comité van Toezicht waaraan het uitvoeringsverslag ter besluitvorming wordt voorgelegd, kan ook het evaluatieplan worden voorgelegd, en het Comité van Toezicht kan over de voortgang bij de uitvoering van het evaluatieplan worden geïnformeerd.

2.8 TIJDSHEMA VOOR DE GEPLANDE EVALUATIES EN VOORGESCHREVEN VERSLAGEN

Voor de geplande evaluaties is een tijdschema opgesteld, dat hieronder wordt weergegeven. Bij de opstelling van het tijdschema is rekening gehouden met de verslagen die het programma bij de Europese Commissie moet indienen. Deze verslagen worden hieronder eveneens vermeld. De geplande evaluaties zijn vetgedrukt. Overeenkomstig het Guidance-document van de Europese Commissie dienen alle gegevens over evaluaties die meer dan drie jaar van tevoren worden gepland, als indicatief te worden beschouwd.

WANNEER?	WAT?	WIE?
1e/2e kwartaal 2015	Nulmeting resultaatindicator prioriteit 2	extern
<i>Uiterlijk 31-05-2016</i>	<i>Uitvoeringsverslag voor 2014/2015</i>	<i>intern</i>
4e kwartaal 2016/ 1 ^e kwartaal 2017	Tussentijdse evaluatie van de programma-uitvoering + Inventarisatie eerste projecten en inschatting van de programmadoelbereiking	intern (+ externe begeleiding/ validatie)
<u>Uiterlijk 30-06-2017</u>	<u>Uitvoeringsverslag voor 2016 (groot uitvoeringsverslag!!)</u>	<u>intern</u>
<i>Uiterlijk 31-05-2018</i>	<i>Uitvoeringsverslag voor 2017</i>	<i>intern</i>
3e+ 4e kwartaal 2018 / 1e kwartaal 2019	Impact-evaluatie (beide programmaprioriteiten) Incl. meting resultaatindicator prioriteit 2	Extern Intern
<u>Uiterlijk 30-06-2019</u>	<u>Uitvoeringsverslag voor 2018 (groot uitvoeringsverslag!!)</u>	<u>Intern</u>
<i>Uiterlijk 31-05-2020</i>	<i>Uitvoeringsverslag voor 2019</i>	<i>Intern</i>
3e + 4e kwartaal 2020	meting resultaatindicator prioriteit 2	intern
<i>Uiterlijk 31-05-2021</i>	<i>Uitvoeringsverslag voor 2020</i>	<i>Intern</i>
<i>Uiterlijk 31-05-2022</i>	<i>Uitvoeringsverslag voor 2021</i>	<i>Intern</i>
4e Quartal 2021/ 1e+2e Quartal 2022	Impact-evaluatie (beide programmaprioriteiten) Incl. meting resultaatindicator prioriteit 2	Extern Intern
<u>Uiterlijk 31-12-2022</u>	<u>Samenvatting van alle evaluatieresultaten en van de belangrijkste outputs en resultaten van het CP (verslag aan de COM, zie art.114(2) 1303/2013)</u>	<u>intern</u>
<i>Uiterlijk 31-05-2023</i>	<i>Voortgangsverslag voor 2022</i>	<i>intern</i>
<u>Na juni 2024</u>	<u>Eindverslag over de uitvoering</u>	<u>intern</u>

3. GEPLANDE EVALUATIES VOOR DE PROGRAMMAPERIODE 2014-2020

De geplande evaluaties volgens 2.8 worden in paragraaf 3.1 nogmaals afzonderlijk (zonder bijbehorende rapportageverplichtingen) genoemd. In de daaropvolgende paragrafen wordt elke evaluatie resp. elke soort evaluatie nader beschreven. De nulmeting van de resultaatindicator van prioriteit 2 is op het moment van goedkeuring van het evaluatieplan al voltooid. Zij wordt daarom niet nader beschreven en alleen voor de volledigheid genoemd. Overeenkomstig het desbetreffende Guidance-document van de Europese Commissie dienen alle gegevens over evaluaties die meer dan drie jaar van tevoren worden gepland, als indicatief te worden beschouwd. Zo nodig worden aanvullende evaluaties ingepland of worden de thematische accenten van de geplande evaluaties aangepast

3.1 OVERZICHT EN TIJDSHEMA

WANNEER?	WAT?	WIE?
1e/2e kwartaal 2015	Nulmeting resultaatindicator prioriteit 2	extern
4e kwartaal 2016/ 1 ^e kwartaal 2017	1. Tussentijdse evaluatie van de programma-uitvoering + Inventarisatie eerste projecten en inschatting van de programmadoelbereiking	intern (+ externe begeleiding/ validatie)
3e+ 4e kwartaal 2018 / 1e kwartaal 2019	Impact-evaluatie (beide programmaprioriteiten) Incl. meting resultaatindicator prioriteit 2	Extern Intern
3e + 4e kwartaal 2020	meting resultaatindicator prioriteit 2	intern
4e Quartal 2021/ 1e+2e Quartal 2022	Impact-evaluatie (beide programmaprioriteiten) Incl. meting resultaatindicator prioriteit 2	Extern Intern
<u>Uiterlijk 31-12-2022</u>	<u>Samenvatting van alle evaluatieresultaten en van de belangrijkste outputs en resultaten van het CP (verslag aan de COM, zie art.114(2) 1303/2013)</u>	<u>intern</u>

3.2 TUSSENTIJDSE EVALUATIE VAN DE PROGRAMMA-UITVOERING

THEMA

Het thema van deze evaluatie zijn diverse aspecten van de programma-uitvoering, in de eerste plaats de in 1.3 beschreven aspecten. Mochten er in de beginfase van het programma nog andere probleemgebieden naar voren komen, worden ook deze onderzocht.

ACHTERGROND/ NOODZAAK

Zie toelichting bij 1.3

OMVANG, EVALUATIESOORT, CENTRALE VRAGEN

Deze procesevaluatie omvat het INTERREG V-programma. Bij de evaluatie van afzonderlijke aspecten, bijvoorbeeld de administratieve lasten, kunnen echter ook vergelijkingen met voorafgaande programma's worden gemaakt.

De belangrijkste vragen van de 1e tussentijdse evaluatie van de programma-uitvoering zijn: Verloopt de programma-uitvoering effectief, efficiënt en conform de planning? Welke aanpassingen en veranderingen zijn noodzakelijk (of wenselijk)?

Voor de in 1.3. geïdentificeerde hoofdaspecten van de evaluatie zijn de volgende centrale vragen denkbaar:

Administratieve lasten: Hoe worden de administratieve lasten voor begunstigden in het programma beoordeeld? Zijn ten opzichte van het INTERREG IV-programma vereenvoudigingen/ verbeteringen gerealiseerd (vergelijking met INTERREG IV)? Op welke punten zijn verdere vereenvoudigingen noodzakelijk of wenselijk?

Projecten van prioriteit 2: Zijn er al projecten op alle themagebieden? Op welke themagebieden moet de projectontwikkeling in de toekomst worden geconcentreerd? (In hoeverre) is/wordt bij de projectselectie rekening gehouden met de speciale behoeften en uitdagingen van het programmagebied?

Indicatoren: Zijn bij alle indicatoren al gerealiseerde waarden ingevoerd? Zijn de (streef)waarden van de indicatoren op inzichtelijke wijze onderbouwd? Worden de definities uit de indicatorenfiches gehanteerd? Welke problemen doen zich voor in het werken met de indicatoren?

Strategische initiatieven: Hoe zijn de projecten in prioriteit 1 over de strategische initiatieven verdeeld? Op welke themagebieden/ soorten projecten moet de projectontwikkeling in de toekomst worden geconcentreerd? Vormen de strategische initiatieven een goed kader voor projecten?

Innovatie-Overleg: Wat zijn de kerncijfers van het IO (aantal behandelde projecten; aantal projecten met positieve, negatieve aanbeveling; etc.)? Vervult het IO de rol die eraan was toebedacht? Zijn verbeteringen in de werkwijze van het IO nodig?

Formulieren: Worden de formulieren van het programma op de juiste manier toegepast en leveren zij de gewenste informatie? Zijn er overbodige of missende elementen? Welke wijzigingen zijn wenselijk?

METHODEN EN BENODIGDE GEGEVENS

Deze evaluaties worden programma-intern uitgevoerd en door een externe dienstverlener begeleid en gevalideerd (zie procedure in 2.2).

Als Methode komt vooral ‘desk research’ in aanmerking, op basis van gegevens uit het monitoringsysteem (projectaanvragen, voortgangsverslagen, indicatoren tabellen, etc.) en van documenten uit de programma-instanties (bijv. IO, Stuurgroepen). Bovendien kunnen door middel van interviews of aan projectvertegenwoordigers en programma-instanties voorgelegde vragen belangrijke inzichten worden verkregen in specifieke aspecten van de programma-uitvoering. Ter vergelijking met het voorafgaande programma kunnen oude evaluatierapporten en gegevens uit het oude monitoringsysteem worden geraadpleegd. Het is de bedoeling zowel kwalitatieve als kwantitatieve gegevens te gebruiken, afhankelijk van de specifieke centrale vraag.

DUUR EN VOORLOPIGE DATUM

De duur van de evaluatie wordt geschat op ca. 6 maanden (incl. externe begeleiding en validatie). Als periode is om te beginnen het 4e kwartaal van 2016/ 1^e kwartaal van 2017 gekozen, omdat zich dan naar verwachting al meerdere projecten in de uitvoeringsfase bevinden en de programmaprocessen ‘vaste vorm’ hebben aangenomen, zodat een evaluatie zinvol is.

GERAAMD BUDGET

Voor de evaluatie is max. XXX € beschikbaar voor externe begeleiding en validatie. Dit bedrag omvat ook de inventarisatie van de eerste programmaresultaten en de eerste inschatting van de programmadoelbereiking (zie 3.3).

3.3 INVENTARISATIE VAN DE EERSTE PROJECTEN EN INSCHATTING PROGRAMMADOELBEREIKING

THEMA

Het thema van de inventarisatie zijn de op dat moment lopende en geplande projecten, en met name de daarmee beoogde resultaten.

ACHTERGROND/ NOODZAAK

De ‘inventarisatie’ loopt vooruit op de impact-evaluaties van het programma en moet op basis van de eerste projectgegevens een overzicht geven van de te verwachten project- en programmaresultaten en als afgeleide daarvan ook van de programmadoelbereiking. Op grond van de resultaten van de inventarisatie kunnen in dit vroege stadium van het programma eventueel nog aanpassingen in de projectselectie en –ontwikkeling plaatsvinden. De inventarisatie kan mogelijk ook met de deelname aan het project ‘Territorial Impact Assessment and Cross-Border Programmes’ worden verbonden. In dit kader zou een ex ante-evaluatie van INTERREG V-projecten of een ex post-evaluatie van INTERREG IV-projecten kunnen plaatsvinden.

OMVANG, EVALUATIESOORT, CENTRALE VRAGEN

Deze inventarisatie/evaluatie betreft beide programmaprioriteiten van het INTERREG V-programma (verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht in het programmagebied en sociaal-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied).

De centrale vragen van de evaluatie luiden:

Worden op alle thematische onderdelen van het programma al projecten uitgevoerd (of gepland)?

Welke resultaten en welke bijdrage aan de doelstellingen van het programma beloven de reeds aangevraagde of in uitvoering zijnde projecten te leveren? Welke bijdrage aan de programma-indicatoren willen de projecten leveren? Vindt de goedkeuring van projectaanvragen op adequate wijze plaats op basis van de projectbijdrage aan de programmadoelstellingen?

Hoe kan de programmadoelbereiking worden ingeschat op basis van deze gegevens? Zijn aanpassingen in de projectontwikkeling en –goedkeuring vereist om de programmadoelstellingen te halen? Zo ja, welke?

METHODEN EN BENODIGDE GEGEVENS

Deze evaluaties worden programma-intern verricht en door een externe dienstverlener begeleid en gevalideerd (zie procedure in 2.2).

Als methode komt met name ‘desk research‘ in aanmerking, op basis van gegevens uit het monitoringsysteem (projectaanvragen, voortgangsrapporten, indicatorentabellen, etc.) en van documenten van de programma-instanties (bijv. IO, Stuurgroepen). Bovendien kunnen door middel van interviews of aan projectvertegenwoordigers en programma-instanties voorgelegde vragen belangrijke inzichten worden verkregen. Anders dan bij de latere impact-evaluaties heeft de inventarisatie uitsluitend betrekking op de programmagegevens, aangezien er op het moment van inventarisatie nog geen grotere effecten van het programma in het programmagebied te verwachten zijn.

DUUR EN VOORLOPIGE DATUM

Samen met de 1e tussentijdse evaluatie van de programma-uitvoering wordt de duur van de inventarisatie geschat op 6 maanden (inclusief externe begeleiding en validatie). Beide evaluaties dienen gelijktijdig te worden verricht, aangezien ze deels dezelfde gegevens gebruiken. De periode 4e kwartaal 2016/ 1^e kwartaal 2017 is gekozen omdat zich dan naar verwachting al veel projecten in ontwikkeling en een aantal projecten in de uitvoeringsfase bevinden, maar er nog genoeg tijd over is om eventueel op grond van de evaluatieresultaten aanpassingen te verrichten. Bovendien kan in het voorjaar van 2017 in het ‘grote‘ uitvoeringsverslag over de evaluatieresultaten worden gerapporteerd.

GERAAMD BUDGET

Samen met de tussentijdse evaluatie van de programma-uitvoering is max. XXX € beschikbaar voor externe begeleiding en validatie van de inventarisatie.

3.4 IMPACT-EVALUATIES

THEMA

Bij deze evaluaties staat de ‘impact‘ van het programma centraal, d.w.z. de doeltreffendheid en het effect van het programma, evenals het bereiken van de doelstellingen en de efficiëntie. De evaluaties dienen enerzijds te bestaan uit een analyse van projecten in het programma en van hun resultaten en effecten. Daarnaast moeten de programma-resultaatindicatoren worden gemeten die voor het volledige programmagebied zijn opgesteld, en dient te worden geanalyseerd welk aandeel het programma (en externe factoren) levert aan de verandering van de waarden van de resultaatindicatoren en andere veranderingen in

het programmagebied. Op basis van deze stappen dient een beoordeling te worden gegeven van de programmadoelbereiking.

ACHTERGROND/ NOODZAAK

Zie toelichting in 1.3. Dit is een voorgeschreven evaluatie overeenkomstig art. 54 (3) Vo. 1303/2013.

OMVANG, EVALUATIESOORT, CENTRALE VRAGEN

De grote impact-evaluaties omvatten beide programmaprioriteiten van het INTERREG V-programma (verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht in het programmagebied en sociaal-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied). Aangezien met name de resultaten en effecten van innovatieprojecten pas op langere termijn kunnen worden vastgesteld, zullen in het kader van de eerste impact-evaluatie bijvoorbeeld ook het effect en/of de duurzaamheid van het INTERREG IV-programma voor wat betreft innovatie worden geëvalueerd (zie 1.2), eventueel als aanvulling op de evaluatie van het lopende programma en ter vergelijking. De impact-evaluaties dienen tevens met de deelname aan het ESPON-project 'Territorial Impact Assessment for Cross-Border Cooperation (TIA for CBC)' worden verbonden, zodat optimaal gebruik gemaakt kan worden van mogelijke synergiën.

De impact-evaluaties dienen als theorie-gebaseerde evaluaties uitgevoerd te worden. Bij deze evaluatiesoort wordt vooral gecontroleerd of en hoe de 'interventiologica' van het programma functioneert. Naast een algemene focus op impact dienen ook de 'duurzaamheid' van de projecten, de 'open' projecten en de INTERREG-specifieke meerwaarde speciale aandachtspunten voor de evaluaties te zijn.

De volgende centrale vragen dienen te worden geadresseerd:

Prioriteit 1:

- Wat is de impact van de projecten van prioriteit 1 van INTERREG V Deutschland-Nederland in het programmagebied (Op korte, middellange en lange termijn)? Werkt de interventiologica van het programma? Bereiken de projecten hun doelen? Leveren zij een bijdrage aan de programmadoelstellingen, namelijk
 - het bereiken van de doelstelling van de prioriteit 1 „verhoging van de grensoverschrijdende innovatiekracht in het programmagebied“?
 - het bereiken van de specifieke doelstelling van investeringsprioriteit 1b “Meer product- en procesinnovaties in de sectoren, die voor het programmagebied relevant zijn”?
 - het bereiken van de specifieke doelstelling van investeringsprioriteit 4f “Meer product- en procesinnovaties op het gebied van CO₂-reducerende technologieën”?
 - het bereiken van het verhogen van het “Percentage MKB dat product- en of procesinnovaties introduceert” (resultaatindicator)?

Indien ja, in hoeverre, op welke manier en onder welke omstandigheden? Wat zijn de succesfactoren? Indien nee, waarom niet?

- Welke veranderingen van de grensoverschrijdende innovatiekracht in het programmagebied/ van het niveau van de product- en procesinnovatie/ van het percentage MKB dat product- en of procesinnovaties introduceert zijn er in het programmagebied sinds het begin van het programma te zien? In hoeverre kunnen deze ontwikkelingen met de impact van INTERREG Deutschland-Nederland verklaard worden? Welke andere factoren spelen een rol?

- Welke impact van INTERREG kan op de langere termijn nog verwacht worden?
- Hoe zou het INTERREG-programma op het gebied van de huidige prioriteit 1 in de toekomst kunnen worden vormgegeven zodat er een maximale impact bereikt kan worden?
- Open projecten: Wat is de impact van de open projecten? Is deze impact wenselijk? Wat is het verschil met de impact van ‘klassieke’ projecten?
- Duurzaamheid: In hoeverre zijn de projecten duurzaam? In hoeverre dragen de projecten bij aan het versterken van de economische structuren in het programmagebied? Evt.: Hoe hoog is het aandeel van de innovatieprojecten/-partnerschappen dat na het bereiken van het directe projectdoel succesvol voortgezet is (met/zonder subsidie)?
- Meerwaarde van INTERREG/ samenwerking: Welke ‘overkoepelende’ en ‘INTERREG-specifieke’ impacts (en/of succesfactoren) van de projecten kunnen geïdentificeerd worden? In hoeverre leveren deze een bijdrage aan de programmadoelstellingen?

Prioriteit 2:

- Wat is de impact van de projecten van prioriteit 2 van INTERREG V Deutschland-Nederland in het programmagebied (op korte, middellange en lange termijn)? Werkt de interventielogica van het programma? Bereiken de projecten hun doelen? Leveren zij een bijdrage aan de programmadoelstellingen, namelijk
 - het bereiken van de doelstelling van de prioriteit 2 „socio-culturele en territoriale cohesie van het programmagebied“?
 - het bereiken van de specifieke doelstelling van investeringsprioriteit 11b “Vermindering van de barrièrewerking van de grens voor burgers en instituties”?
 - het verminderen van de “perceptie van de Duits-Nederlandse grens als barrière” (resultaatindicator)?
 Indien ja, in hoeverre, op welke manier en onder welke omstandigheden? Wat zijn de succesfactoren? Indien nee, waarom niet?
- Welke veranderingen van de socio-culturele en territoriale cohesie/ van de barrièrewerking van de grens voor burgers en instituties/ van perceptie van de Duits-Nederlandse grens als barrière zijn er in het programmagebied sinds het begin van het programma te zien? In hoeverre kunnen deze ontwikkelingen met de impact van INTERREG Deutschland-Nederland verklaard worden? Welke andere factoren spelen een rol?
- Welke impact van INTERREG kan op de langere termijn nog verwacht worden?
- Hoe zou het INTERREG-programma op het gebied van de huidige prioriteit 2 in de toekomst kunnen worden vormgegeven zodat er een maximale impact bereikt kan worden?
- Open projecten/ kaderprojecten: Wat is de impact van de open projecten/kaderprojecten? Is deze impact wenselijk? Wat is het verschil met de impact van ‘klassieke’ projecten?

- Duurzaamheid: In hoeverre zijn de projecten duurzaam? Evt.: Hoe hoog is het aandeel van de projecten/-partnerschappen dat na het bereiken van het directe projectdoel succesvol voortgezet is (met/zonder subsidie)?
- Welke ,overkoepelende‘ en ,INTERREG-specifieke‘ impacts (en/of succesfactoren) van de projecten kunnen geïdentificeerd worden? In hoeverre zijn deze anders dan bij projecten in prioriteit 1? In hoeverre leveren deze een bijdrage aan de programmadoelstellingen?

METHODEN EN BENODIGDE GEGEVENS

De impact-evaluaties dienen extern te worden uitgevoerd, met behulp van de programma-instanties (bijv. bij het verzamelen van gegevens).

De keuze van de impact-evaluatiemethoden binnen de theorie-gebaseerde aanpak moet worden overgelaten aan de desbetreffende externe dienstverlener (in afstemming met de kerngroep evaluatie) aangezien deze over de vereiste ervaring en expertise beschikt. Als mogelijke uitgangspunten worden echter de interventielogica van het programma, het ‘logic model’ en de ‘theory of change’ voorgesteld, omdat zij gecombineerd een goede basis vormen voor het beantwoorden van de genoemde evaluatievragen. Een eerste stap voor de evaluatoren zou in dit geval een concrete en gedetailleerde uitwerking van deze drie elementen zijn.

Bij de evaluatie van het programma, de projecten en van de waarden van de resultaatindicatoren kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van literatuuranalyses, casestudies, enquêtes, interviews of focusgroepen. De benodigde gegevens zijn zeer divers en zowel kwantitatief als kwalitatief van aard. Naast programmagegevens (=gegevens uit het monitoringsysteem en andere gegevens van de projecten) zijn ook andere gegevens van het volledige programmagebied nodig. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om statistische gegevens met betrekking tot aspecten van beide programmaprioriteiten en studies naar de effecten van vergelijkbare interventies. De evaluatiemethoden dienen door de externe dienstverlener te worden bepaald, afhankelijk van de beschikbare of eenvoudig te verkrijgen gegevens. Hierbij dienen ook synergiën met het ESPON-project “Territorial Impact Assessment for Cross-Border Cooperation (TIA for CBC)” te worden benut, bijvoorbeeld wat het verzamelen en verwerken van data betreft. Het TIA-project wordt in 2018/2019 uitgevoerd.

Het is de bedoeling de beide impact-evaluaties met dezelfde/soortgelijke methoden te laten uitvoeren en mogelijk dezelfde of soortgelijke cases te onderzoeken, zodat de situatie in 2018 uiteindelijk kan worden vergeleken met die aan het einde van het programma. Tenminste in de eerste van de twee evaluaties dienen ook projecten uit het INTERREG IV-programma te worden onderzocht die (ongeveer) met de interventielogica van INTERREG V overeenkomen.

DUUR EN VOORLOPIGE DATUM

Impact-evaluaties staan gepland halverwege het programma (3e/4e kwartaal 2018/ 1e kwartaal 2019) en aan het einde van het programma (4^e kwartaal 2021/ 1^e/2^e kwartaal 2022). Het tijdstip van de eerste impact-evaluatie is zo gekozen dat in het voorjaar van 2019 in het ‘grote‘ uitvoeringsverslag over de evaluatieresultaten kan worden gerapporteerd. De duur van elke evaluatie wordt op ca. 9 maanden geschat.

GERAAMD BUDGET

Voor elke evaluatieperiode staat ca. XXX € ter beschikking voor de externe uitvoering van de evaluatie. Er komt een gezamenlijke aanbesteding voor beide delen van de impact-evaluatie.

3.5 METING RESULTAATINDICATOR PRIORITEIT 2

THEMA

Een meting van de waarden van de resultaatindicatoren van het programma (“Percentage MKB dat product- en of procesinnovaties introduceert” en “Perceptie van de Duits-Nederlandse grens als een barrière”) moet tijdens de looptijd van het programma drie keer worden uitgevoerd.

ACHTERGROND/ NOODZAAK

In het kader van de indiening van het samenwerkingsprogramma is met de Europese Commissie afgesproken dat (na de nulmetingen) nog minstens drie verdere metingen van de resultaatindicatoren tijdens de programmalooptijd moeten plaatsvinden.

OMVANG, EVALUATIESOORT, CENTRALE VRAGEN

Voor de resultaatindicator van prioriteit 2, “Perceptie van de Duits-Nederlandse grens als een barrière” dient de meting door middel van een online-enquête onder burgers en organisaties in het programmagebied uitgevoerd te worden, inclusief gedetailleerde analyse van de resultaten en hierop gebaseerde bepaling van de indicatorenwaarden.

METHODEN EN BENODIGDE GEGEVENS

Bij de nulmeting van de resultaatindicator van prioriteit 2 (2015) is reeds een methodiek concept voor het meten van de “Perceptie van de Duits-Nederlandse grens als een barrière” ontwikkeld en succesvol toegepast. Deze methodiek, een online-enquête van burgers en organisaties uit het gehele programmagebied, dient daarom slechts herhaald te worden. Het programma heeft alle informatie over de nulmeting beschikbaar. De resultaten van de nieuwe resultaatmetingen moeten op dezelfde manier geanalyseerd worden dan de resultaten van de nulmeting. Dit houdt in dat bij de resultaten mogelijk een weging conform de nulmeting moet plaatsvinden, zodat de metingen vergelijkbaar zijn.

DUUR EN VOORLOPIGE DATUM

De duur van elke resultaatmeting wordt op ca. 3 maanden geschat. Twee van drie metingen worden in het kader van en op het tijdstip van de twee impact-evaluaties uitgevoerd, daarnaast zal een meting in het 3e/4e kwartaal 2020 worden uitgevoerd.

GERAAMD BUDGET

De metingen van de resultaatindicator zullen programma-intern worden uitgevoerd. Er is daarom geen apart budget nodig.